

Beslutsunderlag

Styrelsen 2024-09-20

Telefon: [031 64 74 00](tel:031647400)

Handläggare: Jan Karlsson

Mejladress: jan.karlsson@gryaab.se

Återrapportering till ägarrådet: Status och framtida planering i projekt Nya Rya

Förslag till beslut

I styrelsen för Gryaab AB:

1. Styrelsen godkänner rapporten enligt bilaga 1 i beslutsunderlaget och att den skickas till Stadshus AB som återrapportering till ägarrådet.
2. Beslutet under denna paragraf förklaras omedelbart justerat.

Beskrivning av ärendet

I redovisning från av ägardialogen mellan Gryaabs styrelse och Gryaabs ägarråd daterad 15 februari 2024 fick Gryaab i uppdrag av ägarrådet att inkomma med en statusrapport angående hur arbetet har drivits vidare vad gäller utveckling av Ryaverket i projekt Nya Rya. Rapporten ska skickas in under september 2024.

Gryaab har tagit fram ett förslag på rapport som beskriver statusen i projekt Nya Rya, projektgenomförande, tillståndsprocess, finansieringsprocess, beslutsprocess, risker och tidplan (bilaga 1).

Bedömning ur ekonomisk dimension

Projekt Nya Rya kommer att påverka ägarkommunernas VA-taxa från och med uppskattningsvis 2026 och med störst påverkan när investeringen är genomförd 2036.

Fram till 2036 kan avgiften bli 80-100 procent högre än vad den är idag. I denna ökning ingår också kostnader för nödvändigt underhåll och utbyte av uttjänta anläggningsdelar i befintlig anläggning.

Bedömning ur ekologisk dimension

Med det kommande tillståndet, för verksamheten efter 2036, följer ett antal villkor som ska uppfyllas. Villkoren avser bland annat hur mycket fosfor, kväve och organisk substans (BOD) som får släppas ut med det behandlade avloppsvattnet.

Länsstyrelsens förväntningar på reningsvillor för BOD, kväve och fosfor är styrande för projekt Nya Rya tillsammans med dimensionerande inkommande flöden.

Länsstyrelsen har indikerat att kraven kommer att skärpas i förhållande till nuvarande krav. Under projekttiden fram till 2036 kan eventuellt ytterligare reningskrav tillkomma, till exempel för läkemedel.

Projekt Nya Rya medför fortsatt hållbar avloppsrening i regionen efter 2036.

Bedömning ur social dimension

Genom en kapacitetsutveckling av Ryaverket möjliggörs för Gryaab att fortsätta ta emot spillvattnet från sina delägarkommuner även efter 2036. Det är i sin tur en förutsättning för att delägarkommunerna ska kunna bygga nya bostäder och öka infrastrukturen för att kunna möta den växande befolkningen.

Samverkan

Ärendet har behandlats av Teknisk och ekonomisk delegation den 19 september 2024.

Beslutet har behandlats på lokalt samverkansgruppsmöte den 11 september 2024.

Bilagor

1. Rapport Status och framtida planering i projekt Nya Rya

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Ärendet avser återrapportering av ett uppdrag som Gryaab fått av ägarrådet. Gryaab bedömer inte att ärendet är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Bedömningen har gjorts med utgångspunkt i vad som står angivet om frågor av principiell beskaffenhet i Gryaabs ägardirektiv, Göteborgs Stadshus AB:s anvisningar för ärendeberedning och Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll.

Bolagets bedömning

Gryaab har tagit fram en rapport för status och framtida planering i projekt Nya Rya. Styrelsen föreslås godkänna rapporten och att den skickas till Stadshus AB som återrapportering till ägarrådet.

240920

Nya Rya

Jan Karlsson

Gryaab AB, Box 8984, 402 74 Göteborg, [031-64 74 00](tel:031-647400), gryaab.se

Rapport till ägarrådet: Status och framtida planering i projekt Nya Rya

Bakgrund

Efter år 2036 kommer Gryaab omfattas av ett nytt miljötillstånd. Redan nu har Länsstyrelsen uttalat en förväntan på skärpta krav i det nya miljötillståndet. Gryaabs riskanalyser visar att bolaget inte kan uppnå förväntade krav med befintlig anläggning. Förutom en förväntan om strängare utsläppskrav har befolkningen i Gryaabs delägarkommuner ökat kraftigt de senaste årtionden och delägarkommunerna ser en fortsatt ökning för perioden 2019 – 2055.

För att kunna möta den växande befolkningen i ägarkommunerna och förväntade skärpta miljökrav behöver Ryaverkets kapacitet utökas och Gryaab har därför startat program Nya Rya. Nya Rya avser det sammantagna projektet med att öka kapaciteten på Ryaverket.

Gryaabs styrelse fattade i maj 2022 ett inriktningsbeslut gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket. Beslutet bestod dels av ett antal inriktningar för kapacitetsutvecklingen och dels av en modell för finansieringen av investeringen. Alla delägarkommuner har tagit ställning till och tillstrykt inriktningsbeslutet.

Inriktningsbeslutet ger Gryaabs styrelse möjlighet att fatta beslut inom ramen för beslutet.

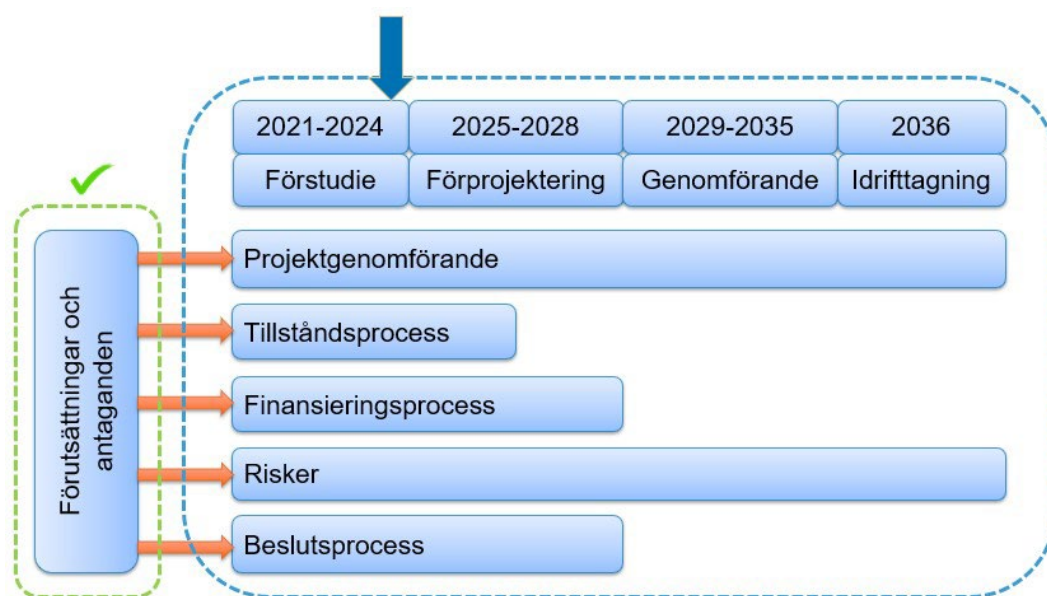
Gryaabs styrelse godkände därför i juni 2023 investering av förprojektering av en ny pumpstation.

Styrelsen beslutade den 2 februari 2024 även om bästa möjliga teknik för Rya 2 inom ramen för ansökan om nytt miljötillstånd.

Utredningsfasen

Rapporten beskriver statusen i projekt Nya Rya, utredningsfasen. I utredningen hanteras dimensionering för framtida belastning, skärpta utsläppsvillkor, lokalisering, fastighetsförvärv, kostnadsuppskattning bland mycket annat. Utredningen ska redovisas 2024 och ska utgöra underlag för ställningstagande och investering för ett framtida Ryaverk med tidshorisonten 2055–2070.

Bilden nedan visar programfaserna för projekt Nya Rya.

Status

Programarbetet för Nya Rya är inne på sitt fjärde år och det sista året för förstudiefasen. Målet är att påbörja förprojektering Nya Rya i början av 2025.

För att öka kapaciteten på Ryaverket ska nuvarande reningsverk uppgraderas genom ombyggnader på befintlig anläggning (Rya 1) samt en utbyggnad med nya anläggningar (Rya 2). De nya anläggningarna avses att byggas på fastigheterna Rödjan 727:4 vilken ägs av Göteborgs Hamn och som Gryaab arrenderar idag och Sannegården 734:9 som ägs av

Exploateringsförvaltningen. Exploateringsnämnden tilldelade Gryaab markanvisning avseende Sannegården 734:9 den 22 april 2024.

Exploateringsförvaltningen vill att Gryaab tar ställning till ett enhetligt beslut för alla bolagets fastigheter där Gryaab antingen arrenderar/innehar tomträtt eller äger fastigheterna som bolaget har verksamhet på i ryhamnsområdet. Bolagets ståndpunkt i denna fråga utreds inför eventuella förvärv.

En formell ansökan har lämnats in till Exploateringsförvaltningen avseende förvärv av Rödjan 727:38 som Gryaab har tomträtt på idag. Exploateringsförvaltningen har lämnat en offert på 50 miljoner kronor.

Projektgenomförande – teknik

Dimensionerande inkommande flöden är viktiga indata för att kunna dimensionera den nya anläggningen på rätt sätt. Flödesprognoser för 2055 och 2070 togs fram tillsammans med ägarkommunerna under 2021. Under första halvan av 2023 har dessa flödesprognoser uppdaterats. Ny uppdatering av flödesprognos genomförs 2026 alternativt 2027.

Dimensionerande flöden består förutom flöden från flödesprognoser för 2055 och 2070 av ett tillägg i kapacitet för eventuellt kunna ansluta ytterligare två kommuner i framtiden.

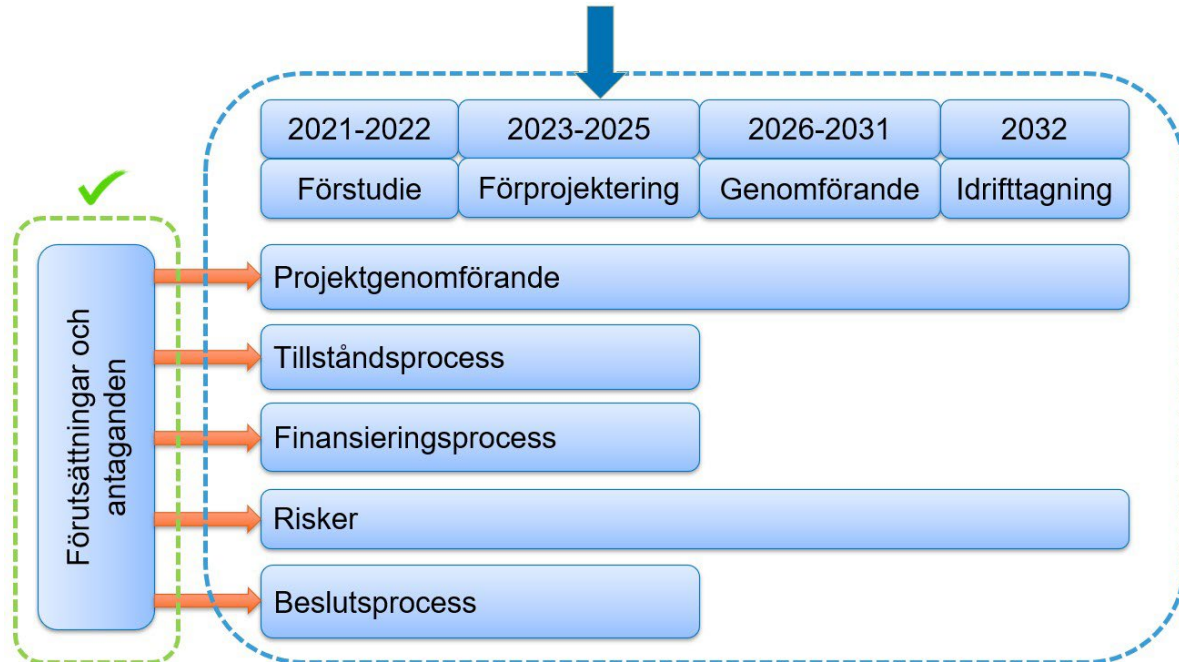
Flödesprognoserna har fastställts av ägarkommunerna på möte med Teknisk och ekonomisk delegation (TED).

Inriktning för det fortsatta arbetet avseende processval beslutades i mars 2023 och innebar att förstudien gick vidare med AGS och MBR. Förutsättningarna för processvalen, AGS och MBR, presenterades för styrelsen den 11 december 2023. Styrelsen beslutade den 2 februari 2024 om ett processval som bästa möjliga teknik för Rya 2 inom ramen för ansökan om nytt miljötillstånd.

Gryaab utreder även åtgärder för att förbättra vår nuvarande anläggning.

Inom ramen för projekt Nya Rya ska en ny inloppspumpstation byggas. Gryaabs styrelse godkände i juni 2023 investering av förprojektering av pumpstation IN. I september 2024 rekryterades en ny projektledare till projektet. Under hösten 2024 tas en ny tidplan för förprojektering fram som kommer presenteras under 2025.

Den övergripande tidplanen för delprojektet Pumpstation IN framgår nedan.

Tillståndsprocessen

Kapacitetsutvecklingen av Ryaverket innebär att Gryaab måste ansöka om ett nytt miljötillstånd för Ryaverket efter 2036. Ansökan om tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet vid avloppsreningsverket lämnades in till mark- och miljödomstolen den 16 maj 2024. Målet är att ansökan om nytt miljötillstånd ska ha vunnit laga kraft 2026.

Ansökan om tillstånd för grundvattensänkning i samband med byggandet av en ny pumpstation lämnades in till mark och miljödomstolen den 22 december 2023. Målet är att ansökan för grundvattensänkning ska ha vunnit laga kraft i början av 2025.

Stadsbyggnadskontoret har påbörjat arbetet med en detaljplaneändring över området för den nya processarean samt delar av befintlig anläggning. Målet är att detaljplaneändringen ska ha vunnit laga kraft 2026.

Artskyddsdispens avseende flytt av liten och stor vattensalamander lämnades in till Länsstyrelsen den 2 april 2024. Länsstyrelsen beviljade ansökan i den 26 juni 2024.

Anmälan om vattenverksamhet för anläggande av dammar för flytt av salamander lämnades in till Länsstyrelsen den 5 juli 2024.

Beslutsprocessen

Inriktningsbeslut och finansieringsprocessen

Som nämndes under bakgrund har Gryaabs styrelse fattat ett inriktningsbeslut gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket som tillstryks av alla delägarkommuner. Beslutet bestod dels av ett antal inriktningar för kapacitetsutvecklingen och dels av en modell för finansieringen av investeringen. Finansieringsmodellen innebär att kostnaden för investeringskostnaden ska finansieras genom ett ovillkorat aktieägartillskott motsvarande 10 % av den totala investeringskostnaden och beräknat utifrån ägarandel i Gryaab och att resterande del ska finansieras genom lån genom Göteborgs Stads koncernbank.

Gryaabs styrelse beslutade i juni 2023 att fastställa en långsiktig ekonomisk strategi för Gryaab. Strategin inkluderar effekten av Nya Rya. Strategin innebär sammanfattningsvis att Gryaab över tid ska ha en soliditet runt 10 procent. Gryaab kommer att uppnå en soliditet på 10 procent genom det aktieägartillskott som delägarna betalar in till bolaget i samband med att kapacitetsutbyggnaden i Nya Rya som finansieras från år 2028.

Verktyg för simulering av avgiftsprognoser är klart för framställande av prognoser.

Fram till 2036 kan avgiften bli 80 -100 procent högre än vad den är idag. I denna ökning ingår också kostnader för nödvändigt underhåll och utbyte av uttjänta anläggningsdelar i befintlig anläggning.

Sammanfattning uppdrag och uttalanden i ställningstaganden rörande inriktningsbeslutet

I samband med att Lerums kommun tog beslut om ställningstagande avseende inriktningsbeslut gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket fick Gryaab följande uppdrag:

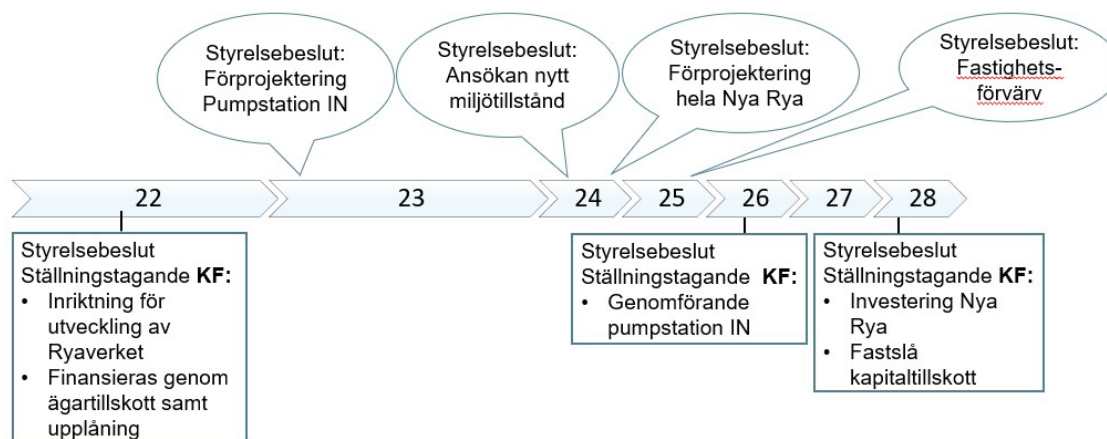
”Kommunfullmäktige hemställer till Gryaab att aktivt arbeta för att finna sätt att minimera påverkan för taxekollektivet i allt fortsatt arbete gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket. Under denna rubrik redovisas Gryaabs arbete med uppdraget.”

Gryaab kommer att arbeta med uppdraget och återrapportera till delägarkommunerna hur det gjorts. Även flera andra delägarkommuner har gjort uttalanden i sina ställningstaganden kring Nya Rya. Även om dessa inte nämns i beslutsmeningarna i sig och således inte utgör formella uppdrag till Gryaab tar bolaget med sig frågorna i den fortsatta processen. Uttalandena handlade bland annat om:

- Uppdaterade befolknings- och flödesprognoser inför start av respektive steg
- Att i förprojekteringen skapa och presentera en flexibel anläggning som möjliggör en framtida expansion.
- Att en kapacitetsökning bör dimensioneras efter de reningskrav som tillståndsgivaren nämner i nuvarande miljötillstånd.
- Att fortsatt följa och utvärdera flödesprognoser, analyser av befolkningstillväxt, ekonomin i projektet med avseende på teknik, inflation och så vidare, så att framtida kapacitetsutbyggnad blir så optimal som möjligt.
- Att ha beredskap för läkemedelsrening.

Preliminär beslutsprocess

Av bilden nedan framgår den preliminära beslutsprocessen för projekt Nya Rya.

2024: Beslut taget om förprojektering Nya Rya, styrelse

2025: Beslut om fastighetsförvärv, preliminärt styrelse

2026: Beslut inriktningsbeslut genomförande pumpstation IN, Styrelse (beslut av principiell beskaffenhet.)

2026: Ställningstagande i kommunfullmäktige inriktningsbeslut om genomförande pumpstation IN

2026: Beslut om genomförande pumpstation IN, Styrelse

2028: Beslut genomförande av Nya Rya samt beslut om kapitaltillskott, Styrelse (beslut av principiell beskaffenhet)

2028: Ställningstagande i kommunfullmäktige genomförandebeslut av Nya Rya samt beslut om kapitaltillskott

Risker

En plan för riskanalyser under utredningsfasen är framtagen. Planen omfattar projektrisker, processrisker och arbetsmiljörisker.

Projektriskanalys genomfördes under juni 2021 och syftar till att identifiera och värdera hot och möjligheter som kan uppkomma under projektets gång. Uppföljning och uppdatering av projektriskanalys genomförs under förstudiefasen. Vid uppföljning görs en genomgång av fastställda åtgärder för identifierade risker. Projektet arbetar löpande med åtgärderna för att minska de risker som bedömts höga.

Tidplan Utredningsfasen

- Samråd ny detaljplan genomförs under kvartal 4 2024.
- Färdig utredning, förstudie, Nya Rya kvartal 4 2024.
- Beslut, förprojektering Nya Rya, kvartal 4 2024.
- Miljötillstånd vunnit laga kraft 2026.